

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут Педагогічний

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність А2 Дошкільна освіта

Галузь знань А ОСВІТА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія дошкільної педагогіки
Викладач (-і)	Салига Наталія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика
Контактний телефон викладача	0977576636
E-mail викладача	nataliia.salyha@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Середа, 15.00, 510 ауд. (Бандери, 1) з тематики лекційного курсу та самостійної роботи
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів системи знань щодо основних етапів розвитку освіти, педагогічної думки та науки, наукового світогляду, педагогічного мислення, знання традицій українського народу з виховання національної свідомості.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є: сформувати у здобувачів вищої освіти загальнолюдські цінності, національну свідомість, національну гідність, світоглядну культуру.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є: опанування майбутніми вихователями та вчителями закладів дошкільної освіти досягнень світової цивілізації в галузі педагогічної науки та надбань української національної педагогічної думки, народної педагогіки, шкільної практики, багатовікових педагогічних традицій українського народу.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності</u> (за стандартом вищої освіти України):</p> <p>КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	

Спеціальні (фахові компетентності) (за стандартом вищої освіти України):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН-09 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти

ПРН-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПРН-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (**громадянська компетентність**).

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12/4
семінарські заняття / практичні	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
1	A2 Дошкільна освіта	перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Історія дошкільної педагогіки: зміст та основні поняття. Теорії походження виховання.	2	2	6
Тема 2. Історія зарубіжної освітньо-виховної теорії і практики з давніх часів до середини XIX ст.	2	2	8

Тема 3. Суспільне дошкільне виховання за кордоном в ХІХ — на поч. ХХ ст.	2	2	6
Тема 4 . Теорія і практика виховання дітей дошкільного віку в Україні (кінець ХІХ — початок ХХ ст.)	2	2	6
Тема 5. Педагогічна думка, освіта, становлення суспільного дошкільного виховання в Україні в кінці ХІХ-поч.ХХ ст.	2	2	8
Тема 6.К.Д.Ушинський – основоположник наукової педагогіки. Питання дошкільного виховання в педагогічній спадщині К.Д.Ушинського	2	2	6
Тема 7. Розвиток шкільництва України за часів освітніх реформ ХІХ ст.		2	8
Тема 8. Розвиток української національної школи за часів УНР, гетьманства П. Скоропадського та часів українізації в УРСР		2	6
Тема 9. Сучасні тенденції розвитку дошкільної освіти незалежної України та їх порівняння із зарубіжними		2	6
ЗАГ:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://surl.li/yqibbb) та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/sehlg1) .</p> <p>Загальні 100 балів включають: 20 балів за практичні заняття; 10 балів за тестування до практичних семінарських занять (5 практичних занять, 5 тестів у системі дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/); 5 балів за захист проєкту; 5 балів за індивідуальне наукове повідомлення, що запропоновано на вибір у тематиці практичних-семінарських занять, 10 балів - с/р.</p> <p>Підсумкова тестова робота – 50 балів (макс.).</p>
Вимоги до письмових робіт	Проводяться в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.

Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу відповідно до сформульованих завдань. Підготовка до семінарського заняття спрямована на вивчення ключових та розгляд питань теми, активну участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовами допуску до підсумкового контролю є отримання мінімум 50 балів, максимум 90 б., 10 б. - с/р за результатами поточного контролю на практичних заняттях згідно https://surl.li/sehlg1
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи

Проводяться в системі дистанційного навчання університету <https://d-learn.pnu.edu.ua>. Оцінюються за 100-бальною шкалою.

Академічна доброчесність: Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників університету. Ознайомитися з ними можна за покликанням: <https://surl.li/ysmxoa>

Відвідування занять.

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehlg1>).

Неформальна освіта: Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>)

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін

8. Рекомендована література

1. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки: навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
2. Гордійчук М.С., Пукас І.Л. М-54 Дошкільна педагогіка з історією: навчально-методичний посібник / авт.- упор. М.С. Гордійчук, І.Л. Пукас, Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2024. 186 с.
3. Дудник Н. Педагогічні ідеї Марії Монтесорі. *Людинознавчі студії*. Серія

«Педагогіка». Випуск 5/37 (2017). С.29-39.

4. Живодьор В. Ф. Козацька педагогіка: історія розвитку. *Інноваційні підходи до виховання учнів козацьких класів і хортингістів у навчальних закладах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 квітня 2017 р., м. Суми)*. Суми: ФОП Цьома С. П., 2017. С. 27–29.
5. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки: навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
6. Історія дошкільної педагогіки: збірник тестів з курсу для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / укладач О. М. Попович. Мукачево : МДУ, 2019. 56 с.
7. Історія зарубіжної педагогіки : конспект лекцій / упоряд. Л. В. Маляр, М. І. Кухта. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2020. 64 с.
8. Історія зарубіжної педагогіки : методичні рекомендації до самостійного вивчення теоретичних основ, підготовки до лекційних, семінарських і практичних занять студентів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 013 «Початкова освіта» / уклад. С. Ю. Човрій. Мукачево : МДУ, 2020. 44 с.
9. Історія педагогіки. Історія зарубіжної педагогіки : курс лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» освітнього ступеня «бакалавр» / уклад. С. Ю. Човрій. Мукачево : МДУ, 2021. 40с.
10. Калита Н., Даниляк Р. Історія педагогіки початкової освіти: методичні матеріали до семінарських занять та самостійної роботи/ Наталія Калита, Руслана Даниляк – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2022. 47 с.

ДОДАТКОВА

1. Міленіна Г. Софія Русова та Яків Чепіга: зіставлення педагогічних ідей. *Науково-методичний, інформаційно-освітній журнал*. № 2020. №2-3. С. 33-44.
2. Нерубайський В. А. Григорій Ващенко: людина, педагог, державник. *Педагогічна майстерня*. 2018. № 4. С. 2–4.
3. Салига Н. Історія дошкільної педагогіки : навчально-методичний посібник до курсу. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. 134 с.
4. Сбруєва А. А., Рисіна М. Ю., Осьмук Н. Г., Чистякова І. А. Практикум з історії педагогіки: навч.-метод. посіб. Вид 4-те, доповнене й перероблене. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 165 с.
5. Тарапака Н, Мартін А. Погляди С.Ф. Русової на проблеми морального виховання дітей дошкільного віку. Наукові записки. Серія: *Педагогічні науки*. Вип. 140. КДПУ ім. В. Винниченка. ULR. <https://core.ac.uk/download/pdf/53035453.pdf>
6. Човрій С. Ю. Історія зарубіжної педагогіки : методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта» денної та заочної форм

навчання. Мукачєво : МДУ, 2022. 42 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. О. Сухомлинського. ULR: <http://www.dnpb.gov.ua/>
2. Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека : <https://lonpb.lviv.ua/>
3. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. ULR: <http://nbuv.gov.ua/>
4. Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва. ULR: <http://www.library.mk.ua/>
5. Онлайн бібліотека підручників. ULR: <http://studentam.net.ua>

Викладач:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
ім. Богдана Ступарика

Наталія САЛИГА